

Flere analyseklare datamaterialer!

Nu tager forsknings- og undervisningsinstitutionerne hul på et nyt semester, og nye projekter ser dagens lys i forskningsmiljøerne. Dette nummer af DDAInfo bringer flere gode nyheder og tilbud, som understøtter disse aktiviteter.

En spørgsmålsdatabase, der gør det nemmere at finde rundt i de tilgængelige datamaterialer, nye projekter der vil styrke infrastrukturen mellem de europæiske dataarkiver samt tilbud om gæstelærer og nye datamaterialer kan du læse om i dette nummer. Snart offentliggøres en ekstern evaluering af DDA Sundhed, der de sidste 4 år har arbejdet på at indsamle, arkivere og formidle sundhedsvidenskabelige datasæt. Det giver nye perspektiver på den rolle og funktion vi skal udfylde, og det vil du kunne læse mere om i næste nummer.

DDAInfo udkommer tre gange årligt. Tilmeld dig som e-abonnent og modtag DDAInfo direkte i din indbakke, eller tegn et papirabonnement og få DDAInfo med posten. Som papirabonnent på DDAInfo modtager du også vores metodefaglige tidsskrift Metode & Data én gang årligt. Abonnementerne kan tegnes på www.sa.dk/dda. Begge abonnementer er gratis.

Bodil Stenvig, redaktør

Mod større integration af europæiske dataarkiver – hvorfor og hvordan

Council of European Social Science Data Archives (CESSDA) arbejder for at etablere en fælles europæisk infrastruktur, der kan understøtte udvekslingen af samfundsvidenskabelige data. Dansk Data Arkiv indgår sammen med en række andre europæiske samfundsvidenskabelige dataarkiver i dette samarbejde. Det er visionen, at CESSDA på længere sigt vil kunne stille faciliteter til rådighed for brugerne (både de afleverende og de rekvirerende) på en fælles og entydig måde og sikre at data fra europæiske forskningsprojekter i højere grad bevares og bruges i nye forskningsprojekter.

Det seneste tiltag i retning mod visionen er det såkaldte CESSDA PPP (Preparatory Phase Projekt), et projekt der skal forberede en styrkelse af infrastrukturen mellem de europæiske dataarkiver. CESSDA PPP skal skabe forudsætningerne for, at CESSDA kan fungere som en juridisk enhed og dermed til at kunne indgå i kontrakter m.m. Etablering af en sådan konstruktion, har bl.a. betydning for fremtidige samarbejds- og udviklingsprojekter i regi af CESSDA som ender med produkter af blivende værdi. Projektet løber over de kommende to år og er støttet af EU's syvende rammeprogram til forskningsudvikling. Der er 20 nationale arkiver der har opgaver i CESSDA PPP, og DDA bidrager med i alt 1½ årsværk.

CESSDA er samarbejdsorganisation for dataarkiver i mere end tyve europæiske lande.

Organisationen blev etableret i 1987. For mere information, se: www.cessda.org.

Kontaktperson i DDA: Hans Jørgen Marker

Seminar om bevaring og deling af forskningsdata

I starten af oktober samler DDA Sundhed 45 forskere, datamanagere fra arkiveringsnetværket for sundhedsvidenskabelige data med repræsentanter fra forskningsråd, Novo Nordisk Fonden, Sygekassernes Helsefond. Deltagerne vil blive orienteret om den seneste udvikling vedrørende regler, praksis og anbefalinger og få lejlighed til at drøfte aktuelle udfordringer på dette område.

Nye analyser af eksisterende data

Datamaterialer i Dansk Data Arkiv udleveres til forskere og studerende, der anvender data til nye analyser. Nye analyser betyder, at der stilles nye spørgsmål til data og dermed, at potentialet i data udnyttes yderligere. I søgekataloget på vores hjemmeside www.sa.dk/dda findes beskrivelser af alle datamaterialer i DDA. Vi udleverer data i ønsket format, fx SPSS eller SAS, pr. e-mail eller på CD-ROM efter fremsendelse af bestillingsblanket.

Direkte adgang til spørgsmål

DDA har etableret direkte søgning i spørgeskemaspørgsmål

DDA's spørgsmålsdatabase gør det nu muligt at finde og få vist spørgsmål anvendt i spørgeskemaundersøgelser i de analyseklare datamaterialer. Da alle spørgsmålene er afprøvet af forskere giver databasen information om, hvordan spørgsmålet er anvendt og har virket i den pågældende undersøgelse. Dette søgeværktøj gør det langt nemmere at finde rundt i de mange forskellige analyseklare datamaterialer der findes i DDA.

En søgning i Spørgsmålsdatabasen kan vise, om der allerede eksisterer et datamateriale der belyser et specifikt spørgsmål, og det kan derfor spare tid og ressourcer for projekter der bruger spørgeskemametoden. Det kan anvendes til at finde spørgsmålsformuleringer, sammenligne spørgsmål på tværs af undersøgelser og finde resultater fra tidligere undersøgelser. Spørgsmålsdatabasen bygger på principper der er kendt fra andre søgemaskiner og er efter vores opfattelse nem at bruge.

For at finde de spørgsmål, man skal bruge, indtastes et eller flere søgeord på spørgsmålsdatabasens søgeside. Det er muligt at søge efter flere ord, der skal indgå i et spørgsmål, men som ikke nødvendigvis står ved siden af hinanden. Så bruges begge søgefelter som sammenkædet med de logiske søgekriterier OG eller ELLER, hvilket selvfølgelig giver forskellige resultater.

Søgeresultatet viser antallet af „hits“ og en liste med spørgsmål samt studierne titel. Fra den side kan man

klikke sig videre til detaljerede oplysninger om det enkelte spørgsmål og den undersøgelse, det er anvendt i. Oplysninger om undersøgelsens formål og population er derefter meget nemme at finde. Ved et enkelt klik vises en liste over alle spørgeskemaets spørgsmål i den stillede rækkefølge, og der er link til alle spørgsmål i undersøgelsen.

Man kan komme fra direkte spørgsmålet til variabelen og den tilhørende frekvensfordeling i kodebogen, og det er muligt at bestille data ved at rekvirerer datamaterialet i DDA til statistiske eller videnskabelige formål.

DDA stiller gratis dette nye søgeværktøj til rådighed for både samfunds- og sundhedsvidenskabelige forskere og vi håber, det vil blive flittigt brugt.

Kontaktperson i DDA: Nanna Floor Clausen

Find søgeværktøjet på: <http://ddd.dda.dk/qbank/>

NY SØGNING SØGERESULTATET

Oversigt over spørgsmål der opfylder søgekriteriet: *politiker and indvandrere i undersøgelsen*

Danskerne holdninger til indvandrere og flytninge, 2002

Spm. 1: I det følgende har vi en række generelle politiske spørgsmål samt spørgsmål om flytninge og indvandrere, som du bedes tage stilling til. Du kan svare fra 1 til 5, hvor 1 svarer til helt enig og 5 svarer til helt uenig. Jeg føler, at politikere tager den almindelige borgers bekymringer alvorligt.

Spm. 7: I det følgende har vi igen en række spørgsmål om flytninge og indvandrere, som du bedes tage stilling til på en skala, hvor 1 svarer til helt enig, og 5 svarer til helt uenig. Man må respektere, at nogle muslimske grupper tillægger religiøse leveregler større vægt end de regler, der laves af vores politikere.

Valgundersøgelsen 1994

Spm. 1: Vi har jo lige haft folketingsvalg og derfor vil jeg gerne spørge Dem, hvilke problemer De mener er de vigtigste i dag, som politikerne skulle tage sig af? Kan De nævne flere vigtige problemer? (GERNE FLERE SVAR) Notér 15. Indvandrere/indvandrerpolitik/indvandrerspørgsmålet

Spm. 1: Vi har jo lige haft folketingsvalg og derfor vil jeg gerne spørge Dem, hvilke problemer De mener er de vigtigste i dag, som politikerne skulle tage sig af? Kan De nævne flere vigtige problemer? (GERNE FLERE SVAR) Notér 16. Indvandreproblematikken/indvandreproblemet

Nye materialer *Datamaterialer klar til analyse*

Arbejdsløshed, tilbagetrækning og medborgerskab, 1999-2000

DDA-nr	21350
Materiale	Struktureret spørgeskema, 136 spørgsmål
Tidspunkt	1999-2000
Størrelse	4234 respondenter / 624 variable
Data	Danmarks Statistik

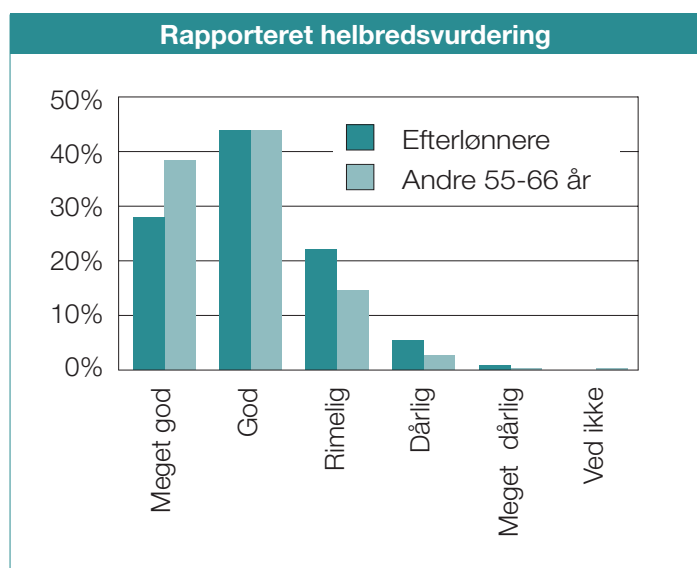
Dette datamateriale har fokus på tilbagetrækningsprocesser fra arbejdsmarkedet set i sammenhæng med medborgerskab. Undersøgelsespopulationen er sammensat så arbejdsløse, efterlønsmodtagere, overgangsydelsesmodtagere, førtidspensionister samt tilfældigt udvalgte personer i aldersgrupperne 18-55 og 56-66 år indgår med varierende antal, men er repræsentative for gruppen. I en teknisk rapport, som kan rekvireres

i Dansk Data Arkiv, er dataindsamlingsprocessen og datagrundlaget detaljeret beskrevet. Datamaterialet er nu gjort analyseklart i DDA og har allerede på nuværende tidspunkt været det kvantitative datagrundlag for flere undersøgelser inden for samfundsvidenskab.

Datamaterialet er veldokumenteret og derfor nemt at bruge til sekundæranalyser. Eksempelvis kan datamaterialet bruges som dokumentation for forskellige gruppers selvrapporterede helbredsbedømmelser og dermed til hypotesegenerering inden for sundhedsvidenskab. På baggrund af eftersommerens politiske debat om efterlønsordningen har vi i dette datamateriale som eksempel afgrænset efterlønsmodtagere (n=1045) og „andre i aldersgruppen af 56-66 år“ (n=310) samt efter-

følgende illustreret, hvordan de to grupper har besvaret spørgsmålet: „Hvordan vil De bedømme deres helbredstilstand i almindelighed?“

Figuren viser, at et flertal i begge grupper vurderer, at de har et meget godt eller godt helbred i almindelighed. Forholdsvis færre efterlønsmodtagere er enige

heri, idet 72 pct. af fra denne gruppen mod 82 pct. i gruppen „andre i aldersgruppen 55-66 år“ har sat deres kryds ved de to positive svarkategorier.

Samtidig vurderer 6,2 pct. af efterlønsmodtagere deres helbred som „dårligt“ eller „meget dårligt“, mens det alene gælder for 2,9 pct. af gruppen af andre i aldersgruppen 55 – 66 år. Det næste skridt i denne analyse kunne være at teste for statistisk signifikans mellem de to variable, men da dette alene er en illustration af datamaterialets muligheder tages det ikke hér.

Datamaterialet rummer andre sekundæranalyse muligheder om de undersøgte målgrupper, da der er ikke mindre end 624 variable at arbejde med. Så hvis du ønsker at benytte disse data, indsendes en rekvizitionsblanket og en projektbeskrivelse til DDA. Så tager vi kontakt til primærforskerne for at få tilladelse til at udlevere datamaterialet til sekundæranalyse.

Reference: Professor Jørgen Goul Andersen og Professor Per H. Jensen, Aalborg Universitet – Institut for Økonomi, Politik og Forvaltning. Kontaktperson i DDA: Birgitte Grønlund Jensen og Bodil Stenvig

Andre nye analyseklare datamaterialer

Undersøgelse	DDA-nr.	Forsker/institution
Sunde arbejdspladser i sundhedssektoren, baseline, 2002	DDA-21384	Nils Fallentin, NFA – Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø
Sunde arbejdspladser i sundhedssektoren, follow-up, 2004	DDA-21604	Nils Fallentin, NFA – Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø
Alderdommens aktive kvinder og mænd, 2004	DDA-21750	SFI – Det Nationale Forskningscenter for velfærd
Ældres hjælp til forskellige opgavetyper, 2002	DDA-10406	SFI – Det Nationale Forskningscenter for velfærd
Ud af hjemløshed? (2004)	DDA-13714	SFI – Det Nationale Forskningscenter for velfærd
Årsager til ophør af kontanthjælp, 2006	DDA-20089	SFI – Det Nationale Forskningscenter for velfærd
Børn som respondenter i surveys, 1999	DDA-06336	SFI – Det Nationale Forskningscenter for velfærd
Indvandreres adgang til uddannelse og beskæftigelse, 2002	DDA-12517	SFI – Det Nationale Forskningscenter for velfærd
Indvandrere i uddannelse og job, 2006	DDA-19396	SFI – Det Nationale Forskningscenter for velfærd
Danskerne i uddannelse og job, 2006	DDA-22451	SFI – Det Nationale Forskningscenter for velfærd

Få besøg af en gæstelærer

Vi har længe tilbudt undervisnings- og forskningsmiljøer besøg af en medarbejder som gæstelærer eller som gæsteforlærer. En gæstelærer, der kender til arkivets samlinger og arbejdsmetoder, kan give en introduktion til god databehandling og datadelings politik, vise hvordan man finder og får udleveret et analyseklart datamateriale til sekundæranalyser etc. Som underviser eller forsker kan man henvende sig i Dansk Data Arkiv, så kan der laves en konkret aftale.

Få idéer til undervisnings på

www.essedunet.nsd.uib.no

ESS EduNet er et e-læringssted udviklet til brug for de videregående uddannelser og baseret på data fra den Europæiske Samfundsundersøgelse. Der er indtil videre udarbejdet fire undervisningsmoduler. Et handler om forskellige værdiorienteringer, et om social og politisk tillid, et om regression og det nyeste modul er inden for temaet kønsroller og konflikten mellem arbejdsaktiviteter og familieliv. På ESS EduNet gøres vejen mellem teori og empiri kort og den vises med eksempler.

Den europæiske samfundsundersøgelse – ESS (*The European Social Survey*)

Siden 2001 har ESS (The European Social Survey) gennemført komparative spørgeskemaundersøgelser i sammenhæng med det skiftende sociale, politiske og moralske klima i Europa. Det foregår i et samarbejde mellem nationale samfundsvidenskabelige forskere, og har i øvrigt også til formål at udvikle den komparative spørgeskemametode. På projektets hjemmeside www.europe-socialsurvey.org kan du læse mere om undersøgelserne.

ESS datamaterialer

Hvert andet år indsamler projektet repræsentative spørgeskemadata fra mere end 40.000 indbyggere i lidt over 30 lande. De tre første runder er gennemført, og den fjerde runde er undervejs. Hver runde har skiftende undersøgelsestemaer (se oversigten) samt en række faste spørgsmål, som måler befolkningernes medievaner, tillid til institutioner, politiske værdier og holdninger, moral, politisk engagement, økonomiske omstændigheder, social eksklusion, personlige værdier, tro, sundhed og sikkerhed.

Undersøgelser fra Danmark har DDA valgt at oparbejde efter DDA standard, og det er planen så hurtigt det er mulig også at oparbejde datamaterialet fra den fjerde runde, der har fokus på aldersdiskriminering og holdninger til velfærdsstaten i Europa under forandring.

ESS datamaterialer udleveres via DDA

ESS datamaterialerne er veldokumenterede og meget velegnede til sekundæranalyser.

Du kan finde og bestille alle datamaterialer via DDA's søgekatalog, og de udleveres under normale omstændigheder fra dag til dag. Du kan også lade dig registrere som ESS databrunder og få adgang til at downloade de europæiske data fra NSD's hjemmeside (Norsk Samfundsvidenskabelig Datatjeneste).

Reference: national koordinator af undersøgelsen i Danmark samt seniorforsker Torben Fridberg, SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. Kontaktperson i DDA: Bodil Stenvig og Jens Wagner

DDA-nummer	DDA titel	Undersøgelsestemaer
DDA 13016	Danmark, 1. runde, 2002	1. Immigration og asyl, 2. Medborgerskab og demokrati
DDA 18455	Danmark, 2. runde, 2004	1. Familie, arbejde og velbefindende, 2. Økonomisk moral, 3. Sundhed og omsorg
DDA 21490	Danmark, 3. runde, 2006	1. Personligt og socialt velbefindende, 2. Perception af eget livsforløb

Oversigt over ESS datamaterialer oparbejdet i DDA

DDAInfo

Nyhedsbrev fra Dansk Data Arkiv

Udgiver DANSK DATA ARKIV
Islandsgade 10, DK-5000 Odense
Tlf: +45 6611 3010
Telefax +45 6611 3060
e-mail mailbox@dda.sa.dk

Internet <http://www.sa.dk/dda/>
ISSN 1905-1542
Redaktør Bodil Stenvig
Produktion Erik Steenstrup Dyhr
Tryk Lito Tryk Svendborg

DDA er landsdækkende arkiv for edb-læsbare forskningsmaterialer med relevans for en bred vifte af politiske, sociale, økonomiske, historiske og medicinske fag.

Sammen med Rigsarkivet, landsarkiverne i København, Odense, Viborg og Åbenrå samt Erhvervsarkivet i Århus er DDA en del af Statens Arkiver.